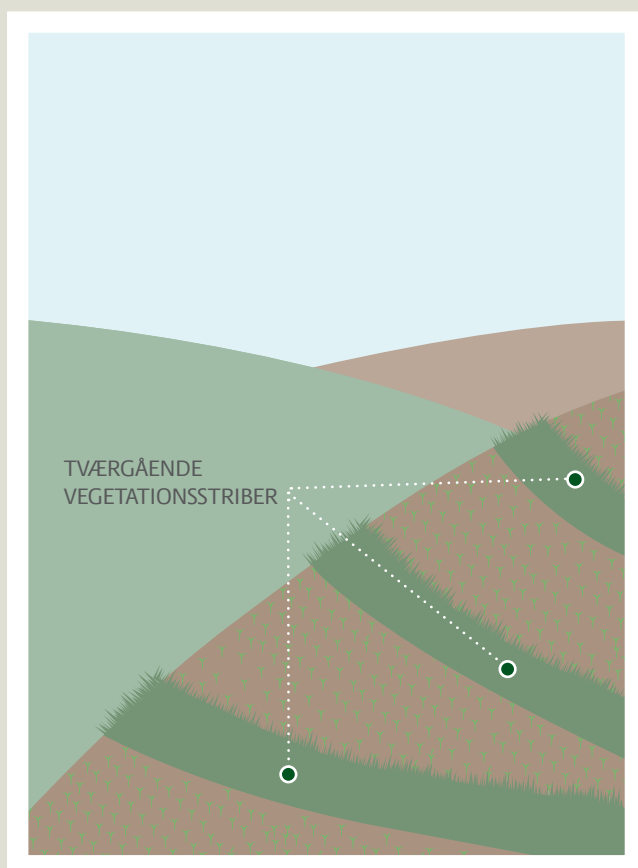


Vegetationsstriber

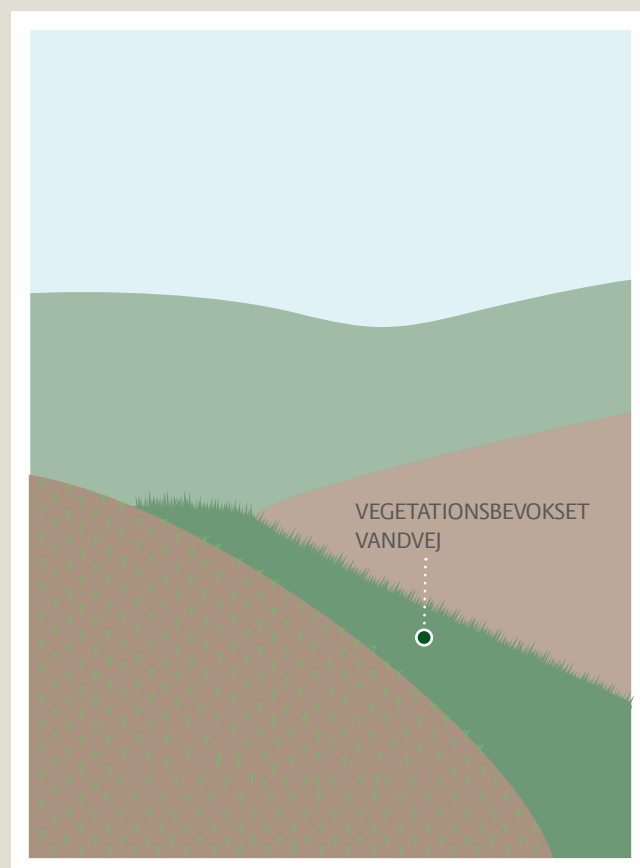
Virkemiddel mod tab via: vanderosion

Beskrivelse: Ved problemer med vanderosion på marker med en vis hældning kan tværgående vegetationsstriber etableres, hvorved en stribe på typisk 10 x 100 m med fx vedvarende græs udsås på tværs af markens hældning. Hvis marken har en naturlig tragttagtig landskabsform, hvor vandet samles og løber med høj afstrømning, kan der i stedet etableres en vegetationsbevokset vandvej, hvor vandvejen besås med fx græs. Vegetationsbevoksede vandveje egner sig bedst hvis sommerafstrømning er et problem.

Tværgående vegetationsstriber



Vegetationsbevokset vandvej



OBS:

Tværgående vegetationsstriber i marken kan besværliggøre markarbejdet, hvis dyrkningsretningen i marken er op og ned ad skråningerne. Vegetationsstriber på tværs af markens konturer kan derfor med fordel kombineres med konturpløjning, hvor pløjeretningen foregår på tværs af skråningen. Dette vil yderligere mindske vanderosion, da kørespor og andre riller i marken ikke længere vil facilitere og forstærke afstrømningen i retning af tyngdekraften ned langs marken.

Virkemåde:

- I tværgående vegetationsstriber, bremser vegetationen afstrømmende vand på tværs af vandets naturlige vej, spreder vandet over en større overflade og giver tid til at vandet kan infiltrere i jorden og at fosfor bundet til jordpartikler kan sedimentere.
- I modsætning til tværgående vegetationsstriber, er hovedformålet med vegetationsbevoksede vandveje at facilitere store vandmængder uden at den kraftige afstrømning eroderer jorden. Samtidig bremses vandet på samme måde som ved tværgående vegetationsstriber.
- For begge typer vegetationsstriber gælder at planterødder øger infiltrationskapaciteten i jorden og stabiliserer jorden, hvilket reducerer erosionen i området. Opløst fosfat i vandet kan optages i jorden og/eller i vegetationen, hvilket med fordel kan høstes for at recirkulere næringsstofferne.

Effekt og omkostninger:

Anslået effekt, omkostning og reduktionstab (Heckrath et al., 2020).

Effekt (kg P pr. 100 m stribe pr. år)	Omkostning (kg P pr. 100 m stribe pr. år)	Omkostning i forhold til forventet effekt (kr. pr. kg P)
0,2*	182	908*

* Effekten er udelukkende baseret på erosionsreduktion indenfor vegetationsstriberne. Effekten vil derfor formodentlig være højere, da afstrømmende vand bremses og jord kan sedimentere. Omkostning i forhold til den forventede effekt vil dermed også reduceres.

Positive sideeffekter:

- Virkemidlet kan reducere kvælstoftab til vandmiljøet, fordi kvælstof i overfladeafstrømningen ligesom fosfor infiltrere og sedimentere i vegetationsstriberne og efterfølgende optages i planterne eller denitrificeres. Effekten på kvælstof vil dog være lav på grund af det begrænsede areal.
- Vegetationsstriber vil forbedre leveforhold for dyr.
- Tab af pesticider og andre miljøfremmede stoffer med samme tabsvej som fosfor kan reduceres.
- 4 pct.-brakkravet kan med fordel bruges som vegetationsstribe.

Usikkerhed:

På erosionstruede arealer vil vegetationsstriber reducere risikoen for tab, men der kan være usikkerhed på størrelsen af reduktionen. Effekten af vegetationsstriber i Danmark er ikke afklaret og i international sammenhæng kun afklaret i forbindelse med casestudier. Effekten vil i alle tilfælde afhænge af udgangssituationen samt implementeringen, men erosionsundersøgelser og -modelleringer peger mod en god effekt af permanente græsstriber i marken.

Litteratur:

Heckrath, G., Olsen, P., Strandberg, B., Bruus, M., Hutchings, N., & Jacobsen, B. H. (2020). Permanent plantedække på erosionstruede arealer og som barriere i landskabet. I H. E. Andersen, G. H. Rubæk, B. Hasler, & B. H. Jacobsen (Red.), *Virkemidler til reduktion af fosforbelastningen af vandmiljøet: Bd. Vidensk. rapport 379* (s. 28–37). Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. <http://dce2.au.dk/pub/SR379.pdf>